

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 65

ЛИСТОПАД • NOVEMBER 2013 • Nr.22 (2882)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ПАПА ФРАНЦИСК: ТАКА ЛЮДИНА – НЕГІДНИК

Хто не кається, а лише прикидається християнином, той приносить Церкві багато зла. Ці суворі слова папа Франциск сказав, коментуючи євангельський уривок, в якому Ісус закликає прощати розкаяному братові. Проповідуючи в каплиці ватиканської резиденції «Дім Святої Марти», Святіший Отець наголосив на тому, що ми всі повинні визнавати себе «грішниками», але остерігатися того, щоб ставати «корумпованими, зіпсованими». За його словами, той, хто є добродійцем Церкви, але краде у держави, є негідником, що веде «подвійне життя».

С-на: прес-служба Апостольської Столиці

Ісус «невтомно прощає» і нам радить чинити так само, а коли каже прощати, то ставить у приклад Себе Самого. Ісус прощає, але також каже: «Горе тому, через кого приходять спокуси». Папа звернув увагу на те, що мова йде про «спокуси», а не про гріх, тому може виникнути запитання про те, яка різниця існує між «грішити і спокушати?»

«Різниця полягає у тому, – пояснив проповідник, – що той, хто грішить і кається, просить прощення, той почувається слабким, Божою дитиною, впокорується та просить спасіння саме в Ісуса. Але в поведінці того другого, що саме є причиною спокуси? Те, що він не кається. Він не перестає грішити, але прикидається християнином, веде подвійне життя. А подвійне життя християнина приносить багато зла».

Хтось може сказати, що, мовляв, «є добродійцем Церкви», але, одночасно, «другою рукою краде»: в держави, у бідних... «Він – негідник. Це – подвійне життя, – сказав Святіший Отець, додаючи: І він заслуговує, – це не я, а Ісус каже, – на те, щоб йому прив'язати до шиї жорновий камінь та кинути до моря. У цьому випадку Він не говорить про прощення». А це тому, що така людина обманює, а «там, де існує обман, там немає Божого Духа. У цьому полягає різниця між грішником та зіпсутим», бо той, хто веде подвійне життя, є корумпованим.

«Ми повинні визнавати себе грішниками, – вів далі Папа, – так, всі тут присутні, ми є ними. Але не зіпсованими. Зіпсований зупинився у стані самодостатності, він не знає, що таке покаяння. Таких корумпованих Ісус називав «побіленими гробами»,

які зверху виглядають гарними, але всередині повні мертвих костей та гнилі. І християнин, який нахваляється тим, що є християнином, але не живе похристиянськи, є одним з таких зіпсованих». За словами проповідника, кожен з нас знає таких людей, і знає, скільки зла вони приносять Церкві, бо «не живуть духом Євангелія, але – духом світу».

«Побілена гнилизна» – таким, за словами Святішого Отця є життя корумпованої людини. Ісус таких не називав «грішниками», казав на них «лицеміри». Бо Господь не втомлюється прощати грішникам, робить це стільки разів, скільки вони скажуть: «Каюся, я грішний». Але передумовою цього є не бажати вести далі це подвійне життя. (продовження теми на 4 стор.)

Подано за Радіо Ватикан

XI

ЧОЛОВІКИ І АЛЬФОНСИ (РОЗПОВІДЬ ПРО СВЯЩЕНИКІВ)

Нещодавно в інтернеті виринуло кілька цікавих роздумів про священників та мирян. Цікава дискусія, пов'язана із курсом на оживлення парафії, який взяла УГКЦ. Мої спогади і, пов'язані з цим роздуми, стосуються перш за все священників. Нелегко є писати про тих, з ким ти разом стоїш за престолом, займаєшся спортом, відпочиваєш, у кого сповідаєшся.

Я зовсім не претендую на те, щоб написати щось, про що ніхто не знає. І тим більше не вважаю підняті проблеми якимось «табу». Я б хотів, так би мовити, показати «темний бік місяця», те, що мені ніколи не подобалося і за що мені часто буває соромно. Не один раз на сповіді чи на форумі просив вибачення за свого спів-брата священника. Я про це ніколи не писав і майже ніколи не згадував вголос, але настав час згадати деякі моменти, які відштовхують від нас наших мирян.

Спілкуючись по багатьох

форумах, сповідаючи людей, у звичайних розмовах із мирянами, я бачу великі сподівання на священників. На прикладі одного випадку, я хочу показати, як ми, священники, можемо ці сподівання реально втілювати в життя. У нашій єпархії 7 років тому відбувся Собор в Уневі, присвячений розвитку молодіжного апостоляту. Звичайно, що серед запрошених було чимало священників та молоді. Я дуже хотів, щоб між отцями та молоддю запанували приятні стосунки. Це пододало б різні упередження одних

до інших. Тому і запропонував, щоб під час обіду молоді сіла поміж священників, щоб з ними неформально поспілкуватися. Те що тоді відбулося, я ніколи не забуду. Деякі священники в ультимативній формі вказали молоді, що їх місце за іншим столом. Молоді люди, які навіть особисто знали цих священників, по-

думали, що це якийсь жарт. Але серйозні та обурені обличчя духовних отців швидко зігнали усмішки із хлопців та дівчат. Я намагався всю ситуацію розбавити жартами, але всередині ледь стримував сльози. Ми з молоддю разом сіли за інший стіл і той час, що залишився на Соборі, став для мене нестерпним. Після

обіду всі делегати Собору пішли до храму на молитву Часу. Я не пригадую молитви, зате пригадую сльози на очах дорогих мені людей, з ким ми разом працювали на таборах, співали, танцювали, вибудовували грандіозні плани оживлення молодіжного середовища.

Продовження на 2 стор. ►

СВЯТИЙ АРХАНГЕЛ МИХАІЛ

Архистратиг Михаїл,
половина XVII ст.,
Бовшів поблизу Галича.

Ми знаємо з книги Одкровення, що Святий Архангел Михаїл та всі Святі Ангели призвели диявола до вигнання з неба за його бунт проти Бога, або, радше сказати, його викинення чи виключення з Неба.

характер. Ми чуємо в одному з Євангельських читань: «Кожен, хто визнає мене перед людьми, і Син Чоловічий визнає такого перед ангелами Божими. Хто ж мене від-

підкреслює: «Як же прийде Син Чоловічий у своїй славі й ангели всі з ним, тоді він сяде на престолі своєї слави... Істинно кажу вам: усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших – ви мені зробили...». Чинімо і поступаймо так, щоб ми не осоромились перед ангелами Господніми, коли ми станемо на Суд перед Всевишнім.

Інший Есхатологічний вимір є окреслений у читанню святого Євангелія на утрені цього свята: «Син Чоловічий пошле своїх ангелів, які зберуть із його Царства всі спокуси й тих, що чинять беззаконня, і кинуть їх до вогняної печі. І тоді праведні засяють, як сонце, в Царстві Отця свого». Ангели – це небесні охоронці, нашою мовою ми б сказали – небесна міліція, що збирає усіх криміналів і замкне їх назавжди. Ми бачимо у книзі Одкровення, що Ангел – це сторож ключа від вічної безодні й хаосу.

По суті, ангели є просто слуги Господні. Вони виконують волю Божу, виконують те, що Бог хоче, незалежно від того чи вони оспівують славу Божу, чи моляться за нас, провадять нас дорогою до святості. Якщо ми настою-

Царство Небесне. Наш вибір буде нашою долею.

Закарбуємо собі золотими літерами: святі Ангели існують, вони нас люблять, і нашу подобу Божу, вони хочуть нам допомогти, щоб ми зростали у святості; а з іншої сторони є не святі ангели, котрі ненавидять нашу подобу Божу, вони хочуть, щоб ми зреклися цього дару, знівечили цю подобу нашими недобрими вчинками, щоб вони понесли перемогу над нами, а на майбутнє, щоб вони нас могли упокоряти й мучити всю вічність. За нами стоїть вибір, а святий Апостол Павло пригадує нам: між тими двома світами немає примирення, миру, компроміс не є дозволений між ангелами світла й ангелами тьми, немає братерства між Христом і Дияволом.

Нині нерідко Ангели відтворені у мистецтві і літературі як милостиві, добрі, безпорадні істоти, котрі благословляють все, що ми бажаємо чи робимо. Вони немов переконують нас, що все буде добре, якщо ми йдемо за поривами нашого серця, але це є тільки карикатура і хитрий обман злого. Якщо ми хочемо дізнатись, хто є Святі Ангели, ідімо до дійсного джерела – Святого Письма. Ми не дізнаємось про них з листівок, телевізійних програм. Глибоке розуміння святих і злих ангелів допоможе нам жити і підпорядковуватись Волі Божій, стояти до кінця на полі бою, і дійсно цінити добрих ангелів, тай бути в охороні Святого Архангела Михаїла, котрий нам допоможе перемогти наш бій, захистить нас, зрештою закрий ангела тьми назавжди, де йому належить. І тоді Господь «пошле своїх ангелів зі сурмою вельми голосною, і ті зберуть вибраних його з чотирьох вітрів, від одного аж до другого кінця неба», і аж тоді ми будемо насолоджуватись вічною славою і добротою Божою.

о. Гаврііл Габе, ЧСВВ,
«Світло»

II Закарбуємо собі золотими літерами: святі Ангели існують, вони нас люблять! II

Наш Ангел-Хоронитель разом із усіма Ангелами й Архангелами, як пояснює апостол Павло, всі є присутні біля нас, але невидимі. Вони заносять наші молитви перед престол Всевишнього Бога, і вони є свідками наших діл тут на землі. Багато інших ангелів, як ми читаємо у Новому Завіті, носять Есхатологічний

речеться перед людьми, того і я відречуся перед ангелами Божими». Отож, ангели Божі стоять перед судейським Господнім престолом, як небесні свідки. Ми будемо визнані або невизнані у присутності святих Ангелів. Стараймося визнати Христа тепер, – не тільки на словах, але на ділі, як інше євангеліє

емо на нашій незгоді з Богом і здійснюємо гріх, ми тим самим відокремлюємо себе від слави Всевишнього і ізолюємо себе від Церкви і святих та засуджуємо себе на загинь вічну. Вибір залишається за нами! Неодноразово нам було сказано, що маємо робити і як поступати, щоб уподобатись Богу, щоб увійти у

XI

ЧОЛОВІКИ І АЛЬФОНСИ (РОЗПОВІДЬ ПРО СВЯЩЕНИКІВ)

▼ Продовження.
Початок на 1 стор.

Плодами того Собору були якісь рішення, про які давно ніхто не пам'ятає. Плодами це назвати важко, радше відмовками. Але я запам'ятав лише ці сльози. Наскільки я міг, пізніше старався закликати молодь не опускати руки і залишатися собою.

Сьогодні ці молоді люди помітно подорослішали. Чимало з них є активними ми-

ряними в нашій Церкві. Я радий, що подібні ситуації загартовували, а не зламали їх. І як не дивно, від них я черпаю натхнення до праці, а не священників, які постійно є делегатами єпархіальних Соборів. Я вже не згадуватиму про те, як не один раз червонів від сорому на єпархіальних священничих курсах, коли миряни-викладачі вислуховували «перли» у вигляді запитань чи жартів на свою

адресу. Пізніше я, як старший на курсах, особисто підходив та перепрошував за наших отців, розуміючи, наскільки той викладач перевершує нашого брата не лише інтелектуально, але і духовно.

Нещодавно на наших священничих реколекціях, а потім і за столом одного із храмових празників, виникла дискусія щодо участі мирян у Церкві. Майже всі священники висловилися в той спосіб, що сьогодні ми, як Церква, надто багато приділяємо уваги мирянам. Круглі столи, конференції, Собори, а тепер ще і мова про живу парафію, більшістю

з отців сприймається як загроза їхнього матеріального добробуту та духовної влади. Але на перше місце ставляться матеріальні страхи. Священники звикли жити у своєму світі, говорити своєю мовою, мати свої інтереси. Інтереси мирян їх цікавлять набагато менше. Мені не приносить задоволення про це говорити, але чимало моїх спів-братів бачать інші парафії не як поле для сіяння, а як поле для збирання. Парафії сприймаються у категоріях «скільки там номерів», «яка там зарплата», «скільки кілометрів до міста», «чи дають сумку?», «чи багато похоронів і хрестин» і т.п. Май-

же нікому не цікаво, скільки в школі навчається учнів, які є братства чи сестрицтва, скільки в селі мешкає сектантів, скільки вірних щомісяця сповідається чи причащається.

Нещодавно прочитав вислів одного австрійського філософа Отто Вейнінгера у праці «Стать і характер», який ділив всіх жінок на два типи: матерів і повій. Це визначається через їх спосіб думання, висловлювання та вчинки. Для мене священники також поділяються на два види: чоловіків та альфонсів (не плутати із Альфонсом Ліггорі, його ім'я починається з великої букви).

Продовження на 3 стор. ►

С-на: Espen Rasmussen

ЧОЛОВІКИ І АЛЬФОНСИ (РОЗПОВІДЬ ПРО СВЯЩЕНИКІВ)

▼ Продовження з 2 стор.
Початок на 1 стор.

Ті, що є «чоловіками», сприймають парафію дуже відмінно від того, як на неї дивляться священники-альфонси. Священники-чоловіки люблять, дбають і не зраджують свою парафію. У своїх парафіянах вони бачать дітей, які бувають пустотливими, можуть помилятися, потребують уваги, а можуть навіть перерости своїх батьків у рості, знанні, та мати свій власний досвід. Тато, який любить свою дитину, радіє з її успіхів, проводить з нею свій вільний час, молиться за неї. Теж саме і з священником, він має жити і керуватися інтересами своїх вірних, щоправда і священнича сім'я від цього не повинна чути обділеною увагою. Зберегти цей паритет є чи не найскладнішим завданням одруженого священника. Хтось скаже, що це неможливо, але маємо як взірць о. Омеляна Ковча.

Священник-альфонс шукає ту парафію, яка може найкраще забезпечити його матеріально. Якщо є можливість її покинути і пристати до іншої, більш забезпеченої матеріально (найчастіше це вимірюється категоріями номерів), він не роздумуючи це зробить. Він вбачає у мирянах, як у дітях жінки альфонс, перешкоду для досягнення власних, особистих цілей. Він не буде дбати за дітей, а якщо і буде це робити, то знову ж таки, щоб мати з цього власний зиск. А з цього напрошується невтішний висновок: багатьом з нас, священників, активність мирян є не вигідною економічно. Якщо в родині дбають про розвиток дитини, тоді повинні вкладати гроші у різносторонній її розвиток: заняття музикою, спортивні секції, поїздки, тощо. Подібно є і з парафіальною

активністю. Вона неодмінно потягне за собою матеріальні витрати. І чомусь, багатьом священникам це виглядає як зазіхання на їх власний матеріальний достаток. На мою думку, це є коренем проблеми.

Духівники у семінаріях повинні навчитися визначати чоловіків та альфонсів ще тоді, коли вони навчаються. Якщо семінарист шукає собі легкого життя, не бере жодної участі у семінарійному житті, не має іскри до безкорисливого служіння, міняє семінарії чи поступає туди, де простіше поступити, з нього виросте священник-альфонс. Не хотілося б, щоб із таких священників пізніше у нас з'явилися єпископи-альфонси. У монастирях також чимало монахів-альфонсів, хоча, згідний, читати про це трохи на грані каламбуру.

Якщо говорити спрощено, наші священники дивляться на активних мирян, як на людей, що крадуть «їхній» час і «їхні» гроші. Я знаю парафії, де священники тримають своїх вірних у страху. Цей страх навіюється із проповідальниці. Полягає він у тому, що будь-яка критика дій священника, запитання до нього, пропонування якихось нових ідей, вважається виступом проти самого Бога, що неодмінно буде каратися до того і того покоління. Як ідеал, наводиться приклад православних вірних по селах у Центральній та Східній Україні, де вірні мають сліпий послух своїм пастирям. Дослівно воно звучить майже так: «Там парафіяни можуть простити священнику все, тобто сімейну зраду, пияцтво, грошолобство, бо це зветься в народі «біс попутав». Не сприймають хіба куріння». Для багатьох моїх знайомих отців, це майже ідеальний образ мирянина. Для того, щоб мирянин був

ідеальним, він мав би характеризуватися такими якостями: ходити до Церкви, давати десятину, сповідатися один раз в рік і по можливості, займати якусь посаду, задавати якнайменше питань. Якщо ми не підніmemo планку до себе самих і наших мирян, «стратегія 2020» залишиться на папері. Якщо зуміємо щось зробити для того, щоб підняти моральний та освітній рівень наших священників, тоді миряни матимуть належну повагу та реалізуватимуть своє покликання належним чином.

Дякую тим мирянам, які незважаючи на згіршення, нерозуміння, залякування, залишаються глибоко віруючими людьми. Знаю, що ці мої думки читатимуть люди, з якими я неодноразово «схресував шпаги», заступаючись за добре ім'я того чи іншого священника. Першою думкою в них буде щось, на зразок цього: «Ага, ми казали!» Але я залишаюся при своїй думці. Незважаючи на альфонсів, маємо і чимало чоловіків. Дуже хочу, щоб мої думки уможливили, здавалося б, нездійснене: переміну якогось альфонса на чоловіка.

P.S. Всі схожості із реальними подіями чи людьми у цій статті, прошу вважати невигаганими.

о. Олег Кобель, голова комісії "Справедливість і Мир" Стрийської Єпархії УГКЦ, референт Бюро Екології УГКЦ, координатор всіх християнських таборів у Стрийській Єпархії, духівник руху "Справжня Любов Чекає".

КОРОТКО

КАРДИНАЛ ДОЛАН ПРО «ЕФЕКТ ФРАНЦИСКА» В США

За словами єрарха, який був учасником останнього конклаву, йому доводиться бачити плоди діяльності Папи та відновлення Церкви в найрізноманітніших ситуаціях. "Я не можу проїти моїм улюбленим Нью-Йорком, щоб не зустріти людей, які б говорили: "Дякуємо за папу Франциска. Ви зробили хорошу роботу. Ми його любимо". Кардинал Долан розповів, що багато американських священників йому розповідають про збільшення кількості віруючих на недільних Богослужіннях і чергах у сповідальні. Зростає кількість питань про католицьку віру, а також збільшуються пожертвування на Церкву, розповів Архієпископ Нью-Йорка. (Радіо Ватикан)

К

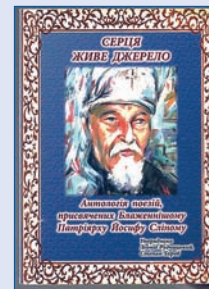
АБСУРДИ ЖИТТЯ ЄВРОПИ

Влада Австрії дозволила Ніко Альму зняти світліну на водійське посвідчення з друшляком на голові у якості релігійного головного убору. Як повідомляє Бі-бі-сі, Ніко Альм подав відповідну заяву три роки тому. Оскільки світліни з головними уборами дозволені в Австрії тільки з релігійних мотивів – головні мусульманам, він оголосив себе пастафаріанцем, який вклоняється літаючим макаронам Монстро, і заявив, що його релігія вимагає носіння друшляка.

К

ПОЕТИ ПАТРІАРХОВІ СЛІПОМУ

У видавництві «Нова Зоря», що в Івано-Франківську, побачила світ книга «Серця живе джерело». Це антологія поезій, присвячених Патріярху Йосифу Сліпому. Публікація, приурочена до 50-ліття звільнення з неволі цього Ісповідника Віри, є третім, доповненим і виправленим виданням, у якому зібрано все краще з поетичного доробку 19-ти діяспорних і материкових українських авторів. Своїм художнім словом поети створили образ Патріярха Сліпого, як Людини, Громадянина, Ісповідника Віри Христової. Видання збагачено репродукціями картин відомого мистця діяспори Юрія Гури. Книга вийшла за сприяння Релігійного Товариства українців-католиків «Свята Софія». (Прес-служба Товариства «Свята Софія», США)

К

СВЯТИЙ ЙОСАФАТ КУНЦЕВИЧ, ЯК СВІДОК ВІРИ

У видавництві «Місіонар» вийшла праця отця доктора Павла Кречуна, ЧСБВ «Святий Йосафат Кунцевич (1580-1623), як свідок віри в епісоді релігійної контрверсії». Видання присвячене 50-тій річниці перенесення мощей святого Йосафата до Базиліки святого Петра у Римі під час II Ватиканського Собору та має на меті ознайомити сучасного читача з непересічною постаттю Великого Святого. (Католицький Оглядач)

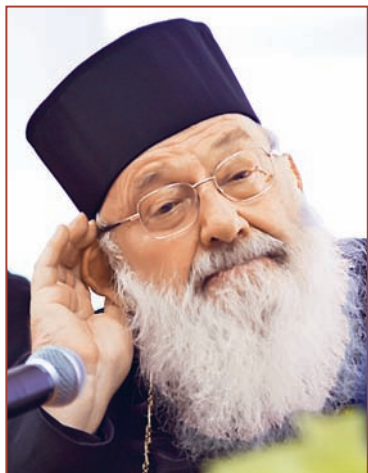

К

КАРТЕЛЬ ОПЕК ЗАНЕПОКОЄНИЙ

Останній рапорт ОПЕК не залишає сумніву, що арабським шейкам треба пережити за своє майбутнє. До 2018 року попит на сиру нафту з країн ОПЕК відчутно знизиться. Це наслідок зростання поставок дешевої нафти з-за океану. «Додаткова кількість поставок нафти з Канади та США протягом найближчих 5 років досягне 4,9 барилів у день. Це вдвічі більше, ніж прогнозувалося раніше», зазначено в рапорті. Нагадаємо, донедавна представники ОПЕК (як і Росія) заявляли, що сланцеві енергоносії не є для них загрозою.

«Сланцевої революції» очікують також в Україні, яка, за прогнозами, володіє третіми запасами сланцевого газу у світі. В листопаді Київ підписав договір з американською компанією Chevron, яка вкладе 10 мільярдів доларів у розробку Олеського родовища. В січні подібний договір Україна підписала з компанією Royal Dutch Shell, переговори ведуться також з ExxonMobil. У випадку успіху згаданих трьох проектів, уже найближчими роками Україна зможе повністю відмовитися від поставок російського газу. Буде це також важливий позитивний сигнал для потенційних нових інвесторів будь-якого напрямку. (Для «ХГ» А. Фещин)

Що таке корупція (хабарництво)? Це приймання дарів за послугу, яку ми своїм станом чи своїм урядом зобов'язані комусь надати. Або навпаки: приймання дарів за послугу, яку згідно з законодавством ми не маємо права надавати. Морально хибними є не лише ті ситуації, коли ми приймаємо хабарі, а й ті, коли ми їх даємо іншим. Звичайно, це не є науковий аналіз явища корупції в усіх її видах – над ним працюють цілі інституції, уточнюватиме свою позицію щодо духовних аспектів цієї проблеми і Церква. Сьогодні ми хотіли б лише

ПОШЕСТЬ НАШИХ ЧАСІВ

Нам, віруючим людям, не треба повторювати, чим є гріх для людини і для суспільства. Він затрує співжиття між людьми і загороджує шлях до спасіння. Тому ми мусимо дивитися на те велике духовне лихо очима віри й долати його силою віри.

спрямувати наші духовні розважання до джерела цього лиха, а саме: безмірної любові до гроша. А де скарб ваш, там і серце ваше. Для кого багатство є найбільшою вартістю, той не цурається жодного заходу, щоб його набути, навіть якщо цим він свідомо завдає кривди своєму ближньому.

Отже, першим кроком для викорінення гріха корупції є встановити у своєму житті властиві пріоритети, зрозуміти, що єдиним тривалим джерелом щастя людини є Бог. Багатство, майно, гроші – це засоби, якими можна прекрасно служити собі і ближньому. Але вони стають жорстокими рабовласниками, коли ми погоджуємося бути їхніми невольниками. Звільнити й очистити своє серце від пристрасної любові до гроша – це нелегкий процес. Зовнішні заходи, які пропонує влада в боротьбі

проти корупції, можуть мати деякий успіх, але вони ніколи самі в собі не змінять серця людини. Тут треба смиренної боротьби зі своїми прив'язаннями та узялженнями, а успіх такої боротьби можливий лише з Божою допомогою. У Святому Письмі записано, що ізраїльський народ мусив сорок років мандрувати пустелею, щоб звільнитися від захоплення єгипетськими «котлами» і з чистим серцем увійти в обіцяну землю.

Бажаємо звернути увагу на дві справи, які є доконечними в боротьбі проти корупції і хабарництва. По-перше, якщо ми дійсно хочемо реальної зміни ситуації, то пролом у солідному мурі препоганих звичок мусить хтось конкретно почати. Хто це має бути? Не оглядаймося довкола, шукаючи того воленосного лицаря. Ним маєш

бути Ти, дорогий брате чи дорога сестро! Не спихай відповідальності на когось іншого, а почни від себе. Особлива відповідальність тут лежить на священниках, які, несучи до людей Боже Слово, покликані бути для них моральним прикладом і взірцем. **Грошлюбство пароха може нанести його парафіянам духовну травму, яку важко буде загоїти. І навпаки, життя священника у євангельській правді стає опорою для всіх слабосильних.**

По-друге, зло хабарництва закорінене в наших серцях дуже глибоко, і не кожний з нас є таким лицарем, що може стати до двобою з нечистою силою, особливо якщо десятками років ми жили в тому духовному бруді. Отже, мусимо виховувати грядуще покоління в дусі справедливості й правди. Проте й тут нас підстерігають певні загрози. Усі найкраще

продумані способи побороювання корупції нічого не вдіють, якщо уже в початкових класах учитель виразно скаже дітям, що вони не одержать справедливо заслуженого високого бала, якщо не принесуть вчителю якогось дарунка. Навіть найбільш рафіновані антикорупційні заходи будуть даремні, якщо за можливість успішно скласти іспит студент зобов'язаний буде платити хабаря, а від молодого випускника вимагатимуть певну суму як передумову прийому його на роботу. Подвійний гріх беруть на свою душу ті дорослі, які ведуть молоду людину до розтління. І велика відповідальність лежить на суспільстві, бо ми мусимо виховувати нові покоління, які не знатимуть, що таке корупція. (Фрагмент звернення до мирян на Великий Піст 2008 року.)

Кардинал Любомир Гузар

ХГ

[Важкі питання віри]

Чому Бог не зупиняє зло і допускає страждання? Чому не перешкоджає лиходіям? Відповіді може бути дві: або Він хоче це зробити, але не може, або може, але не хоче. У першому випадку Він не всемогутній, у другому – немилосердний.

У Новому Завіті поняття милосердя та всемогутності Бога йдуть пліч-о-пліч: милосердя – це прояв всемогутності. Можна сказати, що Ісус показує Свою всемогутність у кожному вчинку, навіть тоді, коли Він проявляє милосердя або коли Він пасивний перед замахом навіть на Його життя.

В одній з недільних літургійних молитов ми так закликаємо Бога: «О Боже, являючий Свою всемогутність насамперед у милосерді і прощенні...» Святий Тома Аквінський писав, що відпущення гріхів – це діяння, що перевершує саме створення світу: адже створення відноситься до тлінних благ, а прощення – до нетлінних, вічних благ: святості і слави Раю. І саме в момент найбільшої слабкості Христос гарантує Свою всемогутність: «Я ж, коли від землі буду піднесений, усіх притягну до себе».

Що стосується допусту зла, святий Августин говорив: «Будучи цілком благим, Він не допустив би в жодній формі, щоб у Його діяннях було присутнє зло, якби не був таким всемогутнім і благим, щоб добувати добро навіть зі зла».

Бог всемогутній, оскільки Він створив небо і землю. І те, що Він створив також істот,

наділених свободою, не применшує Його всемогутності, а, навпаки, звеличує Його. Бог міг би втрутитися в будь-яку реальність, але Він поважає людську свободу. Це не означає обмеження Його всемогутності, але спонукає нас поклонятися Його таємниці, Його задумам, для нас незбагненим. Та ми віруємо, що весь цей задум спрямований до того, щоб явити Його славу і Його любов.

Ось що говорить Катехизм Католицької Церкви з приводу всемогутності Бога: «З усіх Божественних властивостей в Символі віри названо лише всемогутність: сповідувати її вельми важливо для нашого життя. Ми віримо, що вона носить вселенський характер, тому що всім управляє і все може Бог, Який все створив; що вона сповнена любові, так як Бог є наш Отець, що вона сокровенна, так як однією тільки вірою можна побачити її, коли вона «сповнюється в немочі».

«Святе Письмо багаторазово сповідує вселенську могутність Богу. Бога називають «сильний Бог Якова», «сильний Ізраїлів», «Господь, міцний і сильний, Господь, що потужний в бою», «Господь сил». Якщо Господь всемогутній «на небесах

і на землі», то тому, що Він їх створив. Отже, для Нього немає нічого неможливого, і Він розпоряджається Своїм сотворінням так, як Йому вгодно; Він Господь Всесвіту, порядок якого Він встановив, і цей порядок Йому повністю кориться і підпорядковується; історія в Його владі: Він править серцями, як захоче: «Бо велика сила завжди властива Тобі, і хто протистоїть силі рамена Твого?»

«Бог є Батько Всемогутній. Його батьківство і Його сила осявають один одного. Дійсно, Він являє Свою батьківську всемогутність тим, як піклується про наші потреби; усиновленням, яке Він нам дає («І буду вам Отцем, і ви будете моїми синами і дочками, каже Господь Вседержитель»; нарешті, Своїм нескінченним милосердям, бо Він у найвищій мірі показує Свою могутність, вільно прощаючи гріхи».

В цих параграфах Катехизму підкреслюється, що всемогутність Бога сповнена любові і милосердя, таємнича і універсальна. У наступних параграфах пояснюється, чому ця всемогутність таємнича: мова йде про таємницю удаваного безсилля Бога.

«Віра в Бога Отця Всемогутнього може бути піддана випробуванню злом і страж-

С-на: Thomas A. Kaiser

данням. Іноді може здатися, що Бог відсутній і нездатний перешкодити злу. Але Бог Отець таємничим чином відкрив Свою Всемогутність в добровільному приниженні і Воскресінні Сина, якими переміг зло. Так, Христос розп'ятий є «Божа сила і Божа премудрість. Тому що не мудре Боже – воно від людей мудріше, а Боже немичне – сильніше від людей». У Воскресінні і прославленні Христа Бог розкрив «державну силу» Свою і показав, «яка безмірна велич Його сили в нас, віруючих».

Лише віра може піти таємничими шляхами Всемогутності Бога. Ця віра хвалиться своїми немочами, щоб повернути до себе силу Христову. Найвищий зразок

цієї віри – Діва Марія, яка увірвала, що «у Бога не залишиться безсилля жодне слово», і зуміла величати Господа: «...створив мені велич Сильний; і святе ім'я Його».

«Ніщо, отже, не в змозі зміцнити нашу віру і надію більш, ніж глибоко відображена в наших душах впевненість, що для Бога немає нічого неможливого. Бо все, у що [Символ віри] пропонує нам вірувати, найвеличніше, найнезбагненніше, а також і найзвеличенніше над звичайними законами природи, тільки лиш розум наш сприйме поняття Божої всемогутності, то і це все прийме легко і без найменшого коливання».

За матеріалами: radiovaticana.org

«НІКОЛИ НЕ НАВЧУСЯ ПОМИРАТИ»

Грузія, Г'орі, 2008 р.
Після нальоту російської авіації.
Один з мешканців оплакує смерть брата.
С-на: Войцех Гжэндзінскі.

Смерть – аякже – люди не вважають її своїм другом, навпаки, вона ворог. В нашому сприйнятті смерті домінує, що там казати, елементарний страх. Навіть Святи не могли – і не раз і не два – оговтатися від страху перед смертю. Треба нагадати слова св. Терези з Лізьє: «я ніколи не навчуся помирати», чи художнє представлення феномену страху перед смертю в «Блаженній тривозі» Бернаноса. Проте ще глибшою є таємниця страху перед смертю, який переживав сам Ісус Христос. Потрашаючий опис цього ми знаходимо в Святому Письмі.

Процес помирання, як цілісна картинка, це процес розкладу, проте, водночас, внаслідок цього ж розкладу, може бути створений новий кштатл. Болючий процес помирання, смерть – це спосіб, в який Бог формує «нове».

Бог рубає «давнього Адама», щоб сформувати з нього нового Адама. Шма-ток за шматком Бог розбиває нашу самозакоханість, щоб нас переплавити і підготувати до свободи Його Любови. Смерть, це започатковане воскресіння, жажіття помирання, це пологові перейми нового життя. Остаточна смерть нашого тіла не є, врешті-решт, нічим іншим, як тільки доповненням нашого хрещення. «Хрещення, це справа так само серйозна, як смерть, а смерть так само радісна, як хрещення.»

Кардинал Йосиф Рацінгер, «Eschatologie – Tod und ewiges Leben»

XI

[Українці у Великобританії]

ЗАСТУПНИКИ ТА МОЛІЛЬНИКИ (ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СВЯЩЕНИКА)

У жовтні священники єпархії УГКЦ у Великобританії відбули свої щорічні дні обнови в монастирі оо. Бенедиктинців «Belmont Abbey» біля мальовничого містечка Hereford. Проповідником був владика Гліб Лончина, який зосередив свої духовні науки навколо пророка Самуїла.

Самуїл був не тільки пророком, але також полководцем, п'ятнадцятим і останнім ізраїльським суддею, заступником та молільником Ізраїля. Жив за 1146 років до Різдва Христового. Народився за молитвами своєї матері Анни (тому й отримав ім'я Самуїл – «від Бога»), ще до народження матір посвятила його Богові. Коли хлопчикові виповнилося три роки, Анна виконала свою обітницю і віддала сина під опіку первосвященника Ілія, який водночас був суддею над народом Ізраїля.

Пророк зростав у страхіві Божому. В 12 років мав одкровення про те, що Бог покарає весь дім первосвященника Ілія за те, що він не опам'ятав своїх нечестивих синів. Пророцтво збулося, коли філістимляни, вбивши 30 тисяч ізраїльтян, здобули перемогу й захопили священний Кивот Завіту. Почувши

про це, первосвященик Ілій упав з сідалища навзнік, зламав хребта й помер. По його смерті суддею ізраїльського народу став Самуїл. Пророк Самуїл помер у глибокій старості. Його життя описано у Святому Письмі у Першій Книзі Царів. 406 року моці пророка було перенесено з Юдеї в Константинополь.

Владика Лончина дуже наголошував на тому, що Самуїл був молільником й заступником свого народу, і втім, намагався доказати, як дуже ті прикмети є вагомими в житті священника-душпастиря. Якщо священник не буде переконаий, що в основі його життя-буття обов'язково мусить лежати молитва, його душпастирство не буде ефективним. Священик повинен також пересвідчитися, що він є заступником своїх парохіян: своїми молитвами він заступається, захищає й допомагає тим, які

доручені його душпастирській опіці. І це не є легким ділом в сьогоднішньому світі, бо серед того секуляризаційного шумовиння священник може загубитися і сам «усвітчитися», тобто набути «світського», замість Христового менталітету!

Під час соборчика, отцям був поданий фінансовий звіт єпархії, з якими проблемами стикається єпархія: мало людей ходить вже до церкви, бо старші вимирають, а молоді, чомусь, не відвідують церкву; закриття деяких парафій та відкриття нових тощо.

Для «ХГ» о. Євген Небесняк

50-ЛІТТЯ II ВАТИКАНСЬКОГО СОБОРУ

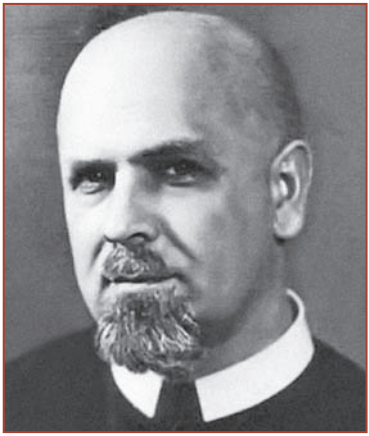
ВКЛАД СХІДНИХ КАТОЛІКІВ У II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР

«Сьогодні, через 50 років після відкриття Собору, можемо справедливо стверджувати, що східні католики, не зважаючи на обмежену кількість, змогли зробити свій вагомий вклад, так, що пізніше блаженний Іван Павло II міг заявити: настав той час у Церкві, коли вона, об'єднана одним Духом, дихає двома легенями Сходу та Заходу», – сказав владика Димітріос Салахас, Екзарх для католиків візантійського обряду в Греції, у своїй нещодавній доповіді, на основі якої пригадуємо про перебіг II Ватиканського Собору.

Особливим та ефективним був вклад східних Отців Собору у приготування, обговорення та кінцеве затвердження документів про Східні Католицькі Церкви (декрет *Orientalium Ecclesiarum*) та про єкуменізм (декрет *Unitatis redintegratio*). Генеза цих документів була довгою та вимагала значних зусиль. Дискусії щодо них були тривалими, завзятими, а інколи – бурхливими, що є знаком того, що діалог в Церкві, зокрема, між латинниками та східними, є складним, не виключаючи взаємних пересудів, злого зрозуміння та перекручувань. Однак, не зважаючи на довгий і трудомісткий шлях, кінцеве затвердження цих документів промовисто більшістю показує, що працями Собору провадив Святий Дух.

За матеріалами: radiovaticana.org

[З літопису християнської України]

Ярослав прикладав багато своєї уваги для внутрішнього устрою своєї великої держави, спершу на спілку з братом Мстиславом, а згодом, по 1034 році, сам. І в цьому він мав безперечні і тривалі успіхи. Десь у роках його смерті деякі визначніші чужинці, що могли бачити Київ та Київську Державу, видавали про неї дуже похвальні і, треба сказати, об'єктивні оцінки. І так Адам Бременський, західний літописець, очевидно на основі свідчень знавців і подорожніх, вважав Київ за суперника Царгороду. Єпископ з Мо у Франції, Готіє де Савейр, який приїздив у Київ сватати дочку Ярослава Ганну за французького короля Генріха I, писав, що Україна «більше об'єднана, щасливіша, могутніша, значніша й культурніша за Францію».

Стосовно Заходу Ярослав був, сказати б, тестем Європи, з усім тодішнім династичним значенням таких посвоячень.

I. СВЯТА СОФІЯ. Свята Софія Київська – це символ культурного процесу Київської Держави за Ярослава. Храм такого розміру та значення – це повна культурна скарбниця: тут і архітектура, і скульптура, і малярство, і ювелірне мистецтво зібрані в один потужний акорд і виявлене на зовні. Не місце тут входить в мистецьку аналізу цього пам'ятника XI-го століття. Ще сьогодні він є предметом зацікавлення і українського, і чужого світу – гордістю Києва і України взагалі. Побіч Святої Софії Київської стоїть Чернігівський Спасо-Преображенський храм з часів Мстислава. Фрески, але і мозаїки вказують на кращі зразки тодішнього візантійського декоративного мистецтва в пристосуванні до нових вимог нової християнської країни. Деякі моменти релігійної інтерпретації являються оригінальними взірцями, просто унікальними в своєму роді. Досконалість архітектурних форм св. Софії, Золотої Брами з відповідною Благовіщенською церквою в Києві, Спасо-Преображенського Собору в Чернігові, показують не тільки на витонченість мистецького виконання, але являють собою рівночасно і показник культурного вироблення і смаку тодішньої української

Може з усіх культурних і громадських діл князя Ярослава Володимировича найбільше тривку і загальну пам'ять серед українського народу зберегли два його невмирущі діла: храм Святої Софії, тобто Премудрости Божої, і т.зв. «Руська Правда», – збірка діючого судового права, за яким пліло громадське, політичне, а навіть церковне життя його держави ще довго згодом.

людини, яка могла зрозуміти таке високе мистецтво, його належно оцінити, поробити на нього замітні витрати – коротко: є виявом культурного її рівня. І не треба згадувати, що саме храми Божі являються чи не першими спорудами широкого публічного, громадського вжитку і замилювання; коли в княжі тереми мало доступ тільки незначне число людей, взагалі народної знаті, то храми були першими місцями загальної народної мистецької оцінки і переживання. Безперечно, що такий визначний початок, даний з Києва, був вирішальний для мистецького відчуження серед народу взагалі, і то на широкі простори. Що власне звідси це мистецтво проникало в широкі простори, можемо також спостерегти і на поодиноких архітектурних елементах пізніших храмів, які

всесторонні, як і належало володареві потужної країни.

II. «РУСЬКА ПРАВДА.» Другим з таких визначних діл, яким записано його ім'я в історії українського народу та взагалі людства, являється збірка державного, громадського, суддівського і церковного права – Руська Правда. Не входимо тут в аналіз цього пам'ятника, та його нашарування: певним є, що головна, основна група законів походить з часів Ярослава. Вона була впорядкована систематично, а до неї згодом хронологічно було пороблено додатки наступників Ярослава. Це найстарша і найважливіша пам'ятка українського звичаєвого права, перевіреного за засадами християнської релігійності. В міру організації Київської Держави і суспільства, потреба оформлення законів і права зрос-

і західно-європейських. Правосуддя Ярослава є надзвичайно гуманне в вимірюванні кар і майже не знає найвищого покарання смертю, яке тоді широко вживалося в західно-європейських країнах. Воно має на меті цілі виховні, виправні, запобіжні. Ярослав карав і наказував карати передусім на майні. Його суди допускають і передбачають оправдання громадянина перед громадою після відбуття належної кари. Тут, безперечно, відіграла вирішальну роль і християнська релігія. Крім отого цивільного права, Ярославові приписують і нове перевірнення і поширення церковного законодавства і правосуддя. Так званий «Устав або Сувій Ярослава» подавав обсяг компетенцій церковних судів. Тут стрічаємося вже і з компетенціями митрополічного суду, чого не було ще в

II Норми і практика церковного права за Ярослава не спиралися на засади візантійського, але західно-римського права. II

вкрили густою сіткою країну, головню княжі городи, які були і єпископськими осідками та, взагалі, центрами і політичного, і громадського, і культурного, і церковного життя. Тому слушно в Софійському Соборі в Києві його сучасники представили Ярослава разом з сім'єю, як він несе саме отой символ його культурного володіння християнського типу – святу Софію. А його тіло спочило в саркофагу з добірного мармуру, який не поступався кращим зразкам старинної клясики. Однієї Святої Софії вистачало б, щоб поставити постать Ярослава в перші ряди української історії; а цих діл було багато, і вони різні,

тала з дня-на-день, передовсім з практичних, щоденних потреб. Починаючи від кн. Ольги, з її судами і вироками, Володимир Великий перший здійснив часткову перевірку давнього поганського звичаєвого права за вимогами нової, християнської релігії. Історія передає так званий «Устав Володимира», де перевірено справи церковних людей, церковних судів та визначено ті справи, до яких Церква підносила своє право вирішувати. Щойно Ярослав систематично довершив це діло в т.зв. «Руській Правді», тобто справедливості. Цю збірку можна без вагань поставити поруч подібних появ східно-

«Уставі Володимира». Цікавим є факт, що норми і практика церковного права за Ярослава, як і за Володимира, не спиралися на засади візантійського, але західно-римського права. Це можна зрозуміти і з того факту, що життєві і династичні зв'язки роду Ярослава йшли на Захід, а не в Візантію. За ними мусіли йти і відповідні впливи також щодо форм і засад державного і громадського правління. «Руська Правда» Ярослава справді приносить честь її творцеві, а з тим і цілому українському народові XI-го століття, зокрема його християнській виробленості, яка вже в цих ранніх десятиліттях проникнула була

глибоко в душу, і в громадські і політичні установи.

III. КИЇВСЬКА МИТРОПОЛІЯ. Третім визначним історичним ділом Ярослава було завершення церковної організації українського християнства, встановлення митрополії в Києві, як вищої церковної інстанції. Літописи записують під 1039 роком приїзд першого митрополита, грека Теофемпта. Ця справа київської митрополії в історіографії – дискусійна, і має різні відтінки та здогади. Нам вистачить відмітити, що саме за Ярослава було сказано в цьому виразі і рішуче слово. Що ініціатива не була в чужих, візантійських руках, вказує і найближча історія першого митрополита. Його смерть не віднотована в літописах. Тяжка політично-мілітарна криза в половині 1040-их років каже здогадуватися, що перший митрополит-грек був відсунений з Києва, або, може, й відкликаний Візантією, щоб виконати певні репресії на Київ. Бо десь коло 1050 року про нього вже не згадують літописи, а, навпаки, відновлюють подію 1051 року: нове переобсадження київської митрополії в особі Іларіона, місцевого духовника – українця. Літопис віднотовує ось що: «Поставив Ярослав Іларіона, русина, митрополитом у святій Софії, зібравши єпископів». Кожне слово тут вказує на вирішальну роль Ярослава в цій церковній події, яка йшла в розріз з цілим візантійським правом, а ще більше практикою, ініціативу бере Ярослав – у свої руки; скликає собор єпископів для вибору кандидата; кандидатом вибрано місцевого людину, Іларіона, русина. Всі три справи ніяк не могли бути прийняті Візантією; йшли бо проти її вимог та її церковної практики щодо залежних від неї Церков, яка недопускала до слова місцевих людей. Та не важне те, що згодом Візантія виграла і ще довгі століття диктувала в українських церковних вищих справах; важне, що знайшлася людина, яка вже в 1051-ім році поставила справу рубом: виразний розділ між християнською вірою і церковним правосуддям, з одного боку, а візантійською державною і церковною політикою – з другого. Цього розрізнення довершив Ярослав і тим зберіг на довго українське християнство і його Церкву від сліпого кута, в який заганялась Візантія, а з нею підлегли їй Церкви своєю анти-римською політикою.

о. Атанасій Великий, ЧСВВ

О. БОГДАН ПРАХ: НЕ ВІД КОЖНОГО ГРОШІ НА ХРАМ ТРЕБА БРАТИ...

РОЗМОВА З РЕКТОРОМ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ОТЦЕМ ДОКТОРОМ БОГДАНОМ ПРАХОМ

Отче, на одній з фотографій побачили вас одягнутим дещо незвично як для духовної особи – у вишиванці з колораткою. Що означає такий «дрес-код»?

о. Богдан Прах: Вишита сорочка має глибокий національний зміст – вищий, ніж патріотичний. Це наша минувшина, культура, спадщина. Все те, що повинно бути присутнім у моєму житті як духовної особи.

Кажуть, в Українському Католицькому Університеті немає проблем з набором студентів. Що приваблює до вашого «сакрального» вузу нинішню «комп'ютерно-прагматичну» молодь?

о. Б. Прах: Гадаю, найперше іде сюди за доброю освітою. Кожен студент почувається тут особистістю. Не кажу, що добрих викладачів немає в інших навчальних закладах, але, підозрюю, нинішня система освіти і ситуація в ній провокує педагогів до того, що не можуть бути до студентів так близько, як в УКУ. Ми переймаємося не лише навчанням студента, а й вихованням. Кожен, хто вступає до Українського Католицького Університету, знає, що тут немає корупції. У нас не треба шукати незаконних способів здобути оцінку чи диплом. Це не вийде! Маеш змогу своїми силами отримати добру освіту.

Блаженніший Святослав якось сказав, що УКУ – це великий дар для УГКЦ. Що «тут є жива спільнота віруючих людей, які шукають не людської сили і слави, а правди та науки». У чому полягає ваша місія як ректора такого поважного закладу?

о. Б. Прах: Українське суспільство – нестабільне, зранене радянським часом. Покалічене і через несправджені надії, які мало з моменту народження нової держави. Понад сім мільйонів українців виїхали за кордон. Часто буваю серед заробітчан, сповідаю їх, бачу сльози на їхніх очах. Відчуваю душевні травми людей, які подалися на чужину, бачу зруйновані цією реальністю родини в Україні. Суспільство інколи відчувається у безвиході (щодо політичної, економічної, духовної ситуації). Спільнота має бути таким собі кораблем, який хоче

Гості УКУ зі східної України вчаться в'язати ляльки-мотанки.
С-на: Infoline, Суми.

переплисти через нинішні бурхливі часи. Намагаємося давати багато оптимізму, надії, якості у ставленні до всіх справ, за які беремося. У найдрібніших речах стараємося шукати такої досконалості. Щоб людина, яка до нас приходить, розуміла, що від неї багато залежить. Якщо добре зробить маленьку річ, то добре зробить і велику.

А якщо мало не вміє досягнути, то як сподіватися, що колись зможе державою управляти?

Моє завдання як ректора університету – підтримувати те, що вже тут збудовано.

І шукати нових можливостей, напрямів. Не тільки у духовній сфері, а й у бізнес-просторі, серед митців, серед усяких прошарків громади чи громадського життя.

Вражає матеріально-технічна база університету. Як за нинішньої фінансової скрути у державі, зокрема в освіті, вам вдається тримати на ногах цю альма-матер? За рахунок чого живе УКУ?

о. Б. Прах: Внески студентів – мізер з того, що потрібно для повноцінного функціонування УКУ, вони покривають 13 відсотків потреб. Все решта дають нам люди доброї волі. Вони бачать результати нашої праці, тому й допомагають. Здебільшого роблять це іноземці: німці, італійці, американці, канадці. Допомагають римо-католики з усього світу, представники інших конфесій, зокрема протестанти. Є і світські організації-

благодійники. Багато одиноких людей вносять свою лепту у підтримку УКУ. Вірять, що їхня копійка пішла на добру справу.

Якось зустрівся з одним італійським священником, який не мав жодного відношення до нашої Церкви. Я саме будував у Львові духовну семінарію. Розповів йому, що семінаристи не мають де вчитися, що молодь живе у вбогих приміщеннях. Італієць організував групу монахинь, священників. За короткий час назбирали 130 тисяч євро і привезли їх до Львова.

Траплялися інші зворушливі випадки. Проста людина просить: «Отче, помоліться за мене...», а потім витягає 300-500 доларів і каже: «То вам на семінарію, на університет...». Я багато добра бачив у світі. Є чимало людей, які хочуть допомогти і чекають, коли така нагода трапиться.

Про пожертви на духовне. Недавно «Високий Замок» писав про одне підприємство, яке перед виборами допомогло грошима церквам, школам, а тепер вимагає віддати спонсорську допомогу...

о. Б. Прах: Не від кожного гроші на храм треба брати. Неприпустимо, щоб умовою такої пожертви була якась реклама у відповідь. Коли продається – це великий гріх і нещастя. Приблизно 10 років тому один з відомих львівських підприємців подарував певну суму на семінарію, а потім всюди почав вивіски про це робити,

хвалитися зробленим. По телевізору про це сюжети пішли. Я подав на нього до суду. Він забрав свої вивіски – а я відкликав судовий позов...

УКУ не отримує фінансової допомоги від держави, попри це, підпорядковується міністерству освіти і науки, яке очолює Дмитро Табачник. Які стосунки склалися у вас з людиною, до якої вкрай критично ставляться в Україні, зокрема ваші студенти? Колись вони виходили на мітинги протесту проти нього...

о. Б. Прах: УКУ має державну ліцензію, ліцензовані програми, які потрібні нам для виконання своєї місії. А щодо стосунків... Міністри змінюються, а ми маємо працювати. Так, не завжди наші відносини є ідеальними. Але для того ми християни, щоб знаходити компроміси. Стараємося виконувати те, чого вимагає держава згідно з чинним законодавством. З іншого боку, вимагаємо від міністра (чи міністерства) того, що нам належить. Коли знаємо, що є законні підстави для ліцензування тієї чи іншої програми, очікуємо, що міністерство цю ліцензію нам дасть. Якщо цього не відбувається, інформуємо суспільство. Навчені досвідом попередніх помилок, тепер з міністерством працюємо більш злагоджено...

Якби вам доручили стати агітатором підписання угоди про асоціацію України з Євросоюзом, які аргументи використали б для переконання чиновників, рядових громадян про користь такого єднання?

о. Б. Прах: Моя друга професія – історик. Можу сказати одне: ми ніколи не були поза Європою, ми є в ній! Згадайте легендарну княгиню Анну Ярославівну. Приїхала з великого гарного міста до Парижа, який був тоді маленьким містечком. Була високоосвіченою, тоді як її чоловік, король Франції, не вмів писати!

В Європі відсутні внутрішні кордони, вона об'єднана валютою, має розвинуту економіку. Там шанують права

людей. Це велика цінність. Натомість у внутрішньому диханні Європи є багато проблем. Спостерігаємо елементи духовного занепаду... Українці своєю багатосотлітньою культурою можуть надати Європі друге дихання. Ми – великий народ, найбільша країна в Європі! Маємо не тільки родючі землі, а й прекрасних людей, незбагненну культуру, якої Європа ще не знає. Ми з нашими цінностями більше потрібні Європі, ніж вона нам.

«Цінності», які до нас прийшли зі Сходу, не притаманні ні Україні, ні Європі. Їх нам накинули за останні кількатороків. Наш народ боронився перед тими впливами. Люди, які були виховані у глибокій християнській вірі, не розуміли, чому на їхню землю прийшли жахіття, вбивства, голодомори...

Греко-католицька Церква – потужна сила, яка все більше утверджується. Але і цю силу намагаються ослабити, розколоти. Хто-що за цими руйнаціями стоїть, яка мета зазіхань на цю цілісність?

о. Б. Прах: Греко-Католицька Церква є більшою в оці сусідньої держави на півночі. Ми мали драматичний досвід, коли руками цієї держави знищували нашу Церкву, коли тисячі греко-католиків засилали в «сибіри». Все це пережито. Настало відродження Церкви у вільній державі. Але політика сусідньої держави щодо України не змінилася. Кожного дня маємо приклади, як наша сусідка вороже ставиться до наших прагнень євроінтеграції, як негативно сприймає суспільні структури, які хочуть демократизації в країні. Ми знаємо, звідки розколи ідуть. На це виділяють кошти, є куповані люди, які шукають щілини, в які можна було б всадити клин і розвалити єдність нашої Церкви. Але Господь має свої плани. Що повинні зробити у своїй державі, те Бог нам дозволить. Колись здавалося, що греко-католики вже не повинні були існувати – а сьогодні, дякувати Богові, так розвиваємося, як ніколи в історії!

Розмову вів Іван Фаріон,
«Високий Замок»

ЄВРЕЙСТВО АМЕРИКИ ВШАНУВАЛО МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО

Вшанування Митрополита Андрея Шептицького відзнакою «За відвагу у порятунку людей» Яна Карського є подією символічною, оскільки це перший випадок, коли Митрополита вшановує єврейська організація такого високого міжнародного статусу, як Американська Антидифамаційна Ліга.

Зачинателями подібних ініціатив до цього були єврейські організації України, які краще за своїх колег у світі розуміють значення феномену Митрополита. І можна лише здогадуватися, чому їхні ініціативи так довго не здобували міжнародного визнання. Проте коли цьогорічний прецедент усе-таки стався, виявилось, що дотеперішні зусилля українських єврейських організацій заклали належний фундамент. Схоже, що наданням Шептицькому відзнаки Яна Карського (помертньо) американське єврейство вирішило надолужити прогаєне.

Ентузіастом цьогорічного вшанування Митрополита Андрея, що взяв на себе левову частку промоційної роботи, був д-р Юліан Бусганг – автор блискучої статті, що з'явилася спершу англійською мовою, а тоді була перекладена отцями-василіанами у Варшаві польською мовою й Інститутом Релігії та Суспільства УКУ у Львові – мовою українською. На урочистий обід з нагоди вручення згаданої відзнаки д-р Бусганг прийшов із родиною як на своє родинне свято. Як вдячно зазначив врятований Андреем та Климентом Шептицькими Курт Левін – ще один

американський єврей, що все своє життя домагається прослави згаданих братів, – «Юліану вдалося те, що не вдалося мені».

Серед учасників згаданої церемонії, окрім Курта Левіна, був ще один єврей, врятований Митрополитом, – д-р Хамейдес з дружиною та синами, а також численні представники єврейської громади Америки та Канади. Обоє врятовані аж світилися від втіхи і вдячності, що крок за кроком духовний подвиг Митрополита Андрея знаходить своє належне пошанування.

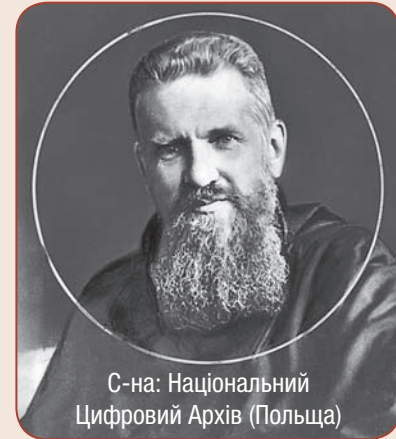
На почесних місцях сиділи представники організації «Українсько-Єврейська Зустріч» – канадійці єврейського походження Алті та Берел Родал і канадієць українського походження Адріан Каратницький. Був присутній головний рабин України Яків Дов Блайх. Запрошено було також низку представників української діаспори, зокрема греко-католицького єпископа Стемфордського Павла Хомницького, якому, серед інших, і було надано слово. Учасниками цього знаменного дійства були й представники УКУ – ректор о. д-р Богдан Прах, а також один із керівників Української Католицької Освітньої Фундації Америки Олесь Кузьма та автор цих рядків.

Відзнаку Яна Карського було вручено проф. Єжи Вейману, що представляє родину Шептицьких з гілки брата Митрополита – Лева (Леона). Бурхливі овації залу засвідчили, яким схвальним і давно очікуваним актом було це вшанування Митрополита Андрея.

У залі сиділи люди, які здебільшого були обізнані в контрверсійній історії дискусій у Яд-Вашемі щодо вшанування Митрополита Андрея. Тому можна уявити собі позитивну реакцію залу, коли у своєму виступі керівник Американської Антидифамаційної Ліги ствердив, що ненадання Митрополитові Шептицькому звання «праведника світу» було помилкою. Це – серйозний сигнал на адресу Яд-Вашему, який – хочу вірити – не пройде непоміченим у Єрусалимі.

Церемонія в Нью-Йорку була ілюстрацією справедливості відомої притчі про жабку, що намагалася не потонути у глечку з молоком. Ніколи не можна опускати рук, бо масло можна збити лише тривалими зусиллями. А визначати, якою має бути ця тривалість, – це прерогатива не людей, а Бога.

З блогу Мирослава Мариновича

С-на: Національний Цифровий Архів (Польща)

ВЕЛИКИЙ ХРИСТИЯНИН

Митрополита Андрея вшанували за «відвагу виявити турботу» – за те, що він сміливо рятував українських євреїв від винищення, надаючи їм фальшиві документи і влаштовуючи їм притулок у часи, коли такі дії каралися смертю.

Митрополит Андрей Шептицький (1865–1944), який очолював УГКЦ з 1900 року до своєї смерті, відверто виступав проти переслідувань євреїв у зверненнях і до вірян, і безпосередньо до нацистського керівництва. За його вказівками й під його керівництвом євреям видавали фальшиві документи, зокрема, свідоцтва про хрещення, їх ховали в монастирях, кількох євреїв Шептицький переховував у своєму помешканні. Він також написав листа голові СС Гайнріхові Гімmlеру, протестуючи проти вбивств євреїв і скаржачись, що до цього змушують українських поліцаїв. А його пастирське послання «Не убий», що закликало не йти на «політичні вбивства» євреїв, зачитували в кожній церкві.

Як сказав національний директор Антидифамаційної Ліги Абрагам Фоксман, крім тих, кого Андрей Шептицький врятував безпосередньо, невідомо, скільки ще він врятував опосередковано, завдяки своєму твердому моральному голосові, що впливав на дії інших. «Український націоналізм Андрея Шептицького, націоналізм співчуття й навіть любові до єврейських сусідів – це той націоналізм, який євреї всього світу приймають і підтримують», – наголосив він.

Подано за «Радіо Свобода»

ХГ

УКРАЇНСЬКИЙ СКАРБ В БРИТАНСЬКІЙ КОЛЕКЦІЇ

Царські врата церкви Різдва Богородиці Києво-Печерської Лаври кінця XVIII століття зберігаються в лондонському музеї Вікторії та Альберта. Вважається, що їх подарувала монастиреві імператриця Катерина II у 1784 році. На оздоблення воріт витратили два пуди (більше 30 кг – Ред.) срібла і 66 золотих червінців.

Врата були придбані на аукціоні в Лондоні в 1930 році за 5000 фунтів. Їхній шлях з України невідомий. Відомо, що вони зникли з Києва наприкінці 1920-тих років. Це врятувало шедевр українського мистецтва від знищення. Довгий час пам'ятка перебувала на території США у колекції медіа-магната Вільяма Херста в Каліфорнії. У колекцію Розалінди та Артура Гілбертів (Артур Гілберт колекціонер, що розба-

гатів на бізнесі нерухомості в Каліфорнії) царські врата потрапили в 1972 році. Саме Гілберти в 1996 році передали цей шедевр мистецтва музею Вікторії та Альберта в Лондоні. Наприкінці 1990-тих велися розмови про можливе повернення цієї унікальної пам'ятки до України.

«Ймовірність повернення цієї пам'ятки до України дуже мала, майже нульова. І це пов'язано не з високою ціною (номінальна оцінка царських врат зроблена 13-15 років тому склала 20 мільйонів фунтів стерлінгів) чи бездіяльні-

стю української сторони. Наприкінці 1990-тих на початку 2000 років питання повернення до України царських врат розглядалося на рівні урядів двох країн. Була створена спеціальна комісія міністерства закордонних справ, що детально вивчала законодавство та можливість повернення. Висновок юристів – шанси майже нульові», – зазначає директор Українського Інституту в Лондоні Андрій Гундер.

За його словами, неможливість повернення пов'язана з особливістю законодавства

Великобританії, у якій не було прецедентів повернення історичних пам'яток, які Британія збрала упродовж історії. Варто зазначити, що Греція, Єгипет, Італія та інші країни неодноразово вимагали повернення величезної кількості пам'яток, що експонуються в Британському Музеї чи зберігаються в інших музеях Великобританії.

Цікаво, що окрім царських врат, в британських збірках є ще кілька українських пам'яток. В Британському Музеї зберігаються прекрасні VI-XII століття, знайдені на території України. Також банкові Англії приписують легендарний скарб Полуботка...

Мар'яна Карапінка, RISU

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті. Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetskyk
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF 1 M 0 5

▲ (Зверніть увагу – банківський рахунок змінено!)